

UST

Umhverfisstofnun

Environment and Food Agency of Iceland

☒ Suðurlandsbraut 24

IS-108 Reykjavík, Iceland

☎ (+354) 591 2000

Fax (+354) 591 2010

umhverfisstofnun@ust.is

www.umhverfisstofnun.is

Garðabær-Bæjarskrifstofur
Arinbjörn Vilhjálmsson,
Skipulagsstjóri
Garðatorgi 7
210 Garðabæ

Reykjavík, 28. mars 2008

Tilvísun: UST20080100172/sf

Tillaga að breytingu á aðalskipulagi Garðabæjar 2004-2016 vegna færslu nýs Álfanesveggar og byggðar á Garðaholti

Vísað er til erindis Garðabæjar dags. 29. janúar sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um tillögu að breytingu á aðalskipulagi Garðabæjar 2004-2016. Ný lega Álfanesveggar breytist, þannig að kafla frá hraunkanti Gálghafrans til vesturs, færast sunnar en áður hafði verið fyrirhugað og fer inn á svæði fyrir blandaða byggð. Við breytinguna verða því byggingarsvæði beggja vegna við Álfanesveg og er gert ráð fyrir tveimur vegtengingum á milli þeirra, um veginn. Lega stíga breytist í samræmi við ofangreindar breytingar.

Í greinargerð með skipulagstillögunni kemur fram að markmiðið með breytingunum er að nýta betur núverandi vegstæði Álfanesveggar. Það sé gert með því að færa nýjan Álfanesveg suður fyrir austasta hluta jarðarinnar Selskarð. Einnig kemur fram í greinargerðinni að Vegagerðin eigi landið þar sem núverandi vegur liggur gegnum Selskarðsland og verði sá veghluti endurbyggður í sama vegstæði. Nýr vegur verði því alfarið í landi Garðabæjar og Vegagerðarinnar.

Umhverfisstofnun gerir eftirfarandi athugasemdir við skipulagstillöguna.

Eldhraun

Í umhverfisskýrslu segir m.a. um áhrif breyttrar legu Álfanesveggar og byggðar á eldhraun: „Færsla vegarins í suðurátt, mun hafa í för með sér rask á nokkru úfnara hrauni í vesturjaðri Garðahrauns en gert er ráð fyrir í núgildandi aðalskipulagi. Á afmörkuðu svæði munu breytingar á aðalskipulaginu því hafa neikvæð áhrif á jarðmyndanir. Á móti kemur að lengd veglínu um hraunnið styttest og ekki er um að ræða jarðmyndanir sem eiga engan sinn líka annars staðar í hrauninu. Áhrif byggðar á eldhraun verða óveruleg því að byggðin verður vestan þess.”

Umhverfisstofnun vekur athygli á að samkvæmt svörum sveitarfélagsins við athugasemdum við auglýst aðalskipulag á sínum tíma var við val á vegarstæði í hrauninu leitast við að hafa það að leiðarljósi að fara um sléttasta hluta hraunsins. Í svörum við athugasemdum sagði m.a.: „Mögulegt er að færa veginn um 200-220 m til suðurs, en það myndi leiða til þess, að farið yrði yfir fallegri hraunmyndanir en ella. Á því svæði yrði að gera allbreitt öryggissvæði utan vegar með tilheyrandi spjöllum á hrauninu, þar sem hraunið meðfram vegstæðinu er mjög úfið og því slysavaldur við útafakstur.” Sú breyting sem nú er gerð virðist vera í ósamræmi við fyrri rök fyrir staðsetningu vegarins.

Umhverfisstofnun vekur athygli á að í umfjöllun um mat á umhverfisáhrifum nýs Álfanesvegar og lengingu Vífilsstaðavegar kom fram að í Gálgahrauni eru hraunmyndanir sem eru fyrirmyndir í málverkum Jóhannesar Kjarvals. Gæta þarf að því að þessum hraunmyndunum verði hlíft við raski.

Umhverfisstofnun (áður Náttúruvernd ríkisins) hefur við umfjöllun um fyrirhugaðan Álfanesveg samkvæmt mati á umhverfisáhrifum og endurskoðun á aðalskipulagi Garðabæjar ítrekað lýst þeirri skoðun sinni að lega nýs vegar eigi að miðast við að sem mest verði eftir af Gálgahrauni sem óraskaðri og samfelldri heild. Stofnunin telur því að ef ástæða er til að endurskoða áform um legu nýs Álfanesvegar eigi að athuga með að leggja veginn samkvæmt þeim leiðum sem liggja sunnar í hrauninu.

Fuglalíf

Í umfjöllun um áhrif á fuglalíf í umhverfisskýrslu segir m.a. að stærð og staðsetning svæðis sem fari undir veg og byggð sé nokkurn veginn sú sama og áður var gert ráð fyrir en munurinn liggir í staðsetningu vegarins. Þar segir einnig: „*Hugsanlegt er að byggð og mannaferðir um göngustíga ofan við byggðina geti truflað fugla í nágrenni Lambhúsatjarnar. Í nágildandi aðalskipulagi Garðabæjar er gert ráð fyrir að umferð um göngustíga verði takmörkuð á vissum árstímum. Með ofangreint í huga eru leiddar líkur að því að breytingar á aðalskipulagi Garðabæjar muni hafa óveruleg áhrif á fuglalíf.*”

Samkvæmt aðalskipulagstillögunni er stofnstígur næst ströndinni, norðan byggðarinnar, en slíkir stígar eru skilgreindir með eftirfarandi hætti í aðalskipulagi Garðabæjar:

„*Stofnstígar eru megin göngu- og hjólaleiðir sem mynda samhangandi net. Stígarnir eru yfirleitt malbikaðir í a.m.k. 2.5 m breidd, raflýstir og merktir þannig að auðvelt er að átta sig á hlutverki þeirra. Þverun yfir stofn- og tengibrautir er að jafnaði um göng eða á brúm.*” Umhverfisstofnun telur ekki ljóst hvernig takmarka eigi umferð um slíka stíga á vissum árstímum.

Í greinargerðum um fuglalíf sem unnar voru vegna mats á umhverfisáhrifum nýs Álfanesvegar og lengingu Vífilsstaðavegar kemur fram að talsvert kríuvarp er vestan Gálgahrauns og nær það suður á Garðaholt. Það varp er þó nær allt innan byggðar sem fyrirhuguð er samkvæmt aðalskipulagi Garðabæjar. Umhverfisstofnun telur þó að í umhverfisskýrslu hefði átt að fjalla um áhrif breyttrar legu Álfanesvegar á varpsvæði kríu.

Samkvæmt fyrirbyggjandi upplýsingum er fjölbreytt fuglalíf á því svæði sem skipulagstillagan nær til. Umhverfisstofnun telur ljóst að nýr Álfanesvegur sem slíkur muni ekki hafa í för með sér umtalsverð áhrif á fuglalíf miðað við þau áhrif sem fyrirhuguð byggð mun hafa, svo fremi að hann liggir ekki of nálægt ströndinni. Samanlögð áhrif byggðar og nýs vegar verða þó mikil. Stofnunin telur mikilvægt að ef gert verður ráð fyrir byggð norðan Álfanesvegar verði þess gætt að byggð og göngustígar liggja ekki of nærri ströndinni og alls ekki nær en Álfanesvegur samkvæmt nágildandi aðalskipulagi Garðabæjar. Í því sambandi er vert að hafa í huga að akvegur skiptir minna máli en göngustígur hvað varðar truflun á fuglalífi. Benda má á að við Selskarð liggur núverandi vegur við sjávarfít. Margæsir nýta fitina á meðan bílar eru þar á ferð en fælast oft undan ef stoppað er og fara ef gengið er framhjá.

Gróður

Í umhverfisskýrslu segir m.a. um áhrif á gróður: „*Gróður er fjölbreyttari eftir því sem hraunið er úfnara. ...Ekki fannst nein sjaldgæf tegund gróðurs eða tegund á válista á eða í nágrenni vegarstæðis Álfanesvegar samkvæmt nágildandi aðalskipulagi, leið D.*” Í greinargerð um flóru og gróður á fyrirhuguðu vegarstæði á Álfanesi kom fram að gildi Gálgahrauns hvað gróður varðaði fælist gróður fyrst og fremst í mikilli tegundaauði og því hversu fjölbreyttan gróður þar væri að finna. Umhverfisstofnun tekur undir það sem fram kemur í umhverfisskýrslu með skipulagstillögunni að breytingar á aðalskipulaginu gætu haft neikvæð áhrif á hraungróður þar sem gróður í hrauninu er almennt fjölbreyttari þar sem hraunið er úfnara.

Annað

Við auglýsingu á tillögu að endurskoðun aðalskipulags Garðabæjar 1995 – 2015 komu m.a. fram

athugasemdur varðandi nýja legu Álfanesvegur. Í svörum sveitarfélagsins við þeim athugasemdum sagði m.a. (sbr. fylgiskjal með mati á umhverfisáhrifum nýs Álfanesvegur):

„Ástæður þess að Álfanesvegur er færður eru einkum tvær. Í fyrsta lagi tengjast hluta Álfanesvegur í dag um 15 hús og gætu þau orðið allt að 30 á fullbyggðu svæðinu. Um er að ræða margar tengingar inn á veginn. Þegar Garðaholt og Bessastaðahreppur eru fullbyggð, er áætlað, að umferð á Álfanesvegi verði um 17.000 bílar/sólarhring. Er augljóst, að ekki er unnt að tengja þessi hús við núverandi Álfanesveg í framtíðinni, og verður hann því að færast, og gamli vegurinn verður þá safngata fyrir húsin. Í öðru lagi er gert ráð fyrir stækkun byggingarsvæðisins á Garðaholti vestan hraunjaðarins, og er óeðlilegt, að vegurinn kljúfi byggðina í sundur, og er því heppilegt, að hann liggji norðan byggðarinnar” [leturbreyting UST].

Fyrirliggjandi tillaga um breytingu á aðalskipulagi Garðabæjar er í ósamræmi við framangreindan rökstuðning fyrir legu vegarins enda er nú gert ráð fyrir byggð beggja vegna vegarins.

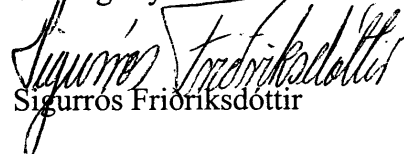
Umhverfisstofnun telur að skýra verði hvers vegna nú er talið ásættanlegt að vegurinn kljúfi byggðina í tvennt.

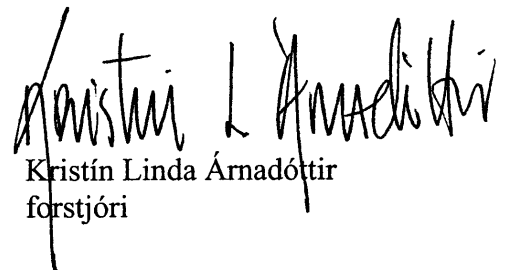
Niðurstaða

Umhverfisstofnun telur ljóst að framangreind breyting á aðalskipulagi Garðabæjar er varðar færslu nýs Álfanesvegur og byggð á Garðaholti hafi ekki í för með sér minni umhverfisáhrif en núgildandi aðalskipulag. Stofnunin hefur ítrekað lýst þeirri skoðun sinni að leggja ætti áherslu á endurbyggingu núverandi Álfanesvegur en að öðrum kosti velja leiðir sem liggja sunnar í Gálgahrauni til að vernda hraunið sem mest sem eina heild. Umhverfisstofnun leggur til að þar sem fyrirhugað er að breyta legu Álfanesvegur frá núgildandi aðalskipulagi Garðabæjar verði athugað með frekari færslu vegarins og breytingu á afmörkun byggðar með það að markmiði að hlífa Gálgahrauni sem mest við raski og vernda það sem eina heild eins og kostur er. Jafnframt ætti að skoða svæðið í heild sinni m.t.t. áhrifa á fuglalíf.

Beðist er velvirðingar á því hversu lengi hefur dregist að svara erindinu.

Virðingarfyllst

Sigurros Friðriksdóttir

Kristín Linda Árnadóttir
forstjóri

Afrit: Skipulagsstofnun.